

Utdannings- og forskningskomiteen

Oslo, 05. mai 2020

Høring – Lære hele livet

Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) sitt viktigste innspill er at denne Stortingsmeldingen, i likhet med tidligere meldinger og utredninger, i alt for liten grad adresserer behovene for livslang læring hos helsepersonell og andre yrkesgrupper med kontinuerlige behov for å oppdatere sin kompetanse.

Meldingen innledes med å slå fast at ingen skal gå ut på dato. Helsepersonell har kompetanse som gjør at de ikke går ut på dato. Behandlingen helsepersonell yter kan imidlertid gå ut på dato. Dersom vi ønsker en god, kostnadseffektiv helsetjeneste med størst mulig verdiskaping må vi investere i kompetansen til de som arbeider der.

Fysioterapeutene er en del av helsetjenesten

Meldingen slår 3 ganger fast at regjeringen har gjennomført et stort løft for å heve kompetansen til lærere og helsepersonell. Det vises til kompetanseløft 2020 og til Nasjonal helse- og sykehusplan.

NFF har spilt inn, blant annet til kompetanseløft 2025 og til Nasjonal helse- og sykehusplan at helsetjenesten består av så mye mer enn leger og sykepleiere i akutthelsetjenesten, og av sykepleiere og helsefagarbeidere i pleie- og omsorgstjenesten.

Forskning viser at tiltakene som begrenser uførhet blant f.eks. slagpasienter er behandling av spesialister slik som fysioterapeuter og logopeder¹. Lungefysioterapeutene er viktige i behandlingen av koronapasientene og pasienter med hjerte- og lungelidelser. Fysioterapeutene er viktige for barn og unges motoriske utvikling. Fysioterapeutene utgjør kjernen i rehabiliteringsteam i sykehus, og sammen med ergoterapeutene i kommunehelsetjenesten. Fysioterapeutene er også den helseprofesjonen som i størst grad kan behandle muskel- og skjelettplager. Muskel- og skjelettplager er årsaken til 34 prosent av kvinners sykefravær, og hele 44 prosent av menns sykefravær. I tillegg er 34 prosent av alle uføretrygdde kvinner uføre grunnet muskel- og skjelettplager². Det betyr at muskel- og skjelettplager fører til større frafall fra arbeidslivet enn manglende kompetanse.

Fysioterapeuter og ergoterapeuter fremmer mestring og selvstendighet. Radiografer som tar bilder, ernæringsfysiologer, synspedagoger, logopeder. Vi er alle en del av den offentlige helsetjenesten. Ingen av disse profesjonene har fått tilgang til de omtalte kompetanseløftene i større grad. Verken i kompetanseløft 2020 eller i Nasjonal helse- og sykehusplan. Ingen av disse profesjonene er inkludert i denne meldingen. Alle disse profesjonene trenger kontinuerlig kompetanseoppdatering. Dette er personell som bidrar til å redusere pasientenes behov for pleie- og omsorgstjenester.

¹ <https://www.helsebiblioteket.no/pasientinformasjon/alle-brosjyrer/akuttbehandling-for-hjerneslag>

² <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kunnskap/infografikk-fra-nav#chapter-2>

En spørreundersøkelse foretatt på vegne av KS i 2019 viser at det er innen helse og omsorg at avstanden mellom kompetansebehovet og dagens kompetansenivå blant de ansatte er størst³. 1 av 5 respondenter sier at avstanden er stor eller svært stor. Det er med andre ord fortsatt behov for store løft for å heve kompetansen til alt helsepersonell.

Behov for spesialisert kompetanse

Fysioterapeutene møter i dag pasienter med mer komplekse tilstander. I sykehus fordi flere overlever grunnet utvikling innen medisinen. I kommunene fordi flere mottar helsetjenester der. Pasientenes helse og befolkningens forventninger til helsepersonell øker. Det er nødvendig at helsepersonell har nødvendig og tilstrekkelig kompetanse for å kunne behandle pasientene på best mulig måte. Samtidig som de har oppdatert og kunnskapsbasert kompetanse slik at de kan ta gode samvalg med pasientene. Kompetanse hos terapeutene er en investering i pasientene.

Støtte fra arbeidsgiver er en forutsetning

Stortingsmeldingen trekker frem at kompetanseutvikling er et av de viktigste verktøyene helsetjenesten har for å beholde arbeidskraft, gi tjenester av høy kvalitet og bedre pasientsikkerheten i en sektor som preges av høy omstillingstakt. Samtidig trekker meldingen frem at «dersom arbeidstakere skulle fått permisjon med lønn for kompetanseutvikling dekket av staten, ville dette blitt en enorm kostnad».

NFF vil påpeke at å ha helsepersonell med høy kompetanse er en forutsetning for velferdsstaten. I disse dager ser vi virkelig hvor viktig det er med oppdatert og dyktig helsepersonell. Fysioterapeutenes faggrupper har nedlagt flere månedersverk med dugnadsarbeid for å sikre god behandling av koronapasientene både i spesialisthelsetjenesten og i kommunene. I dag har vi en unntakssituasjon. Dugnad er nødvendig. Til vanlig kan vi ikke legge opp til et system der helsepersonell skal måtte jobbe dugnad for å sørge for kvaliteten og kompetansen i landets helsetjeneste.

Kompetansebehovsutvalget viser at 47% av arbeidstakerne med middels eller sterke ferdigheter oppgir at travelt på jobben, eller manglende støtte fra arbeidsgiver hindrer kompetanseoppdatering, mot bare 14% blant de med svake ferdigheter⁴. En undersøkelse blant fysioterapeuter gir samme resultat. Men, blant de som har deltatt i etter- og videreutdanning svarer 86% at deltakelse på etter- og videreutdanning har endret deres praktiske jobbutførelse – de tar bedre kunnskapsbaserte valg⁵. De bidrar til verdiskaping.

Med hilsen

Gerty Lund
Forbundsleder

Christine Thokle Martens
Seniorrådgiver

³ <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/forskning-og-utvikling/nyhetssaker/Etter-og-videreutdanning.pdf>

⁴ Kompetansebehovsutvalget, Fremtidige kompetansebehov III, figur 6.20

⁵ <http://fysiofondet.no/Nyhetsarkiv/Fysiofondet-Stoe-kurs-i-takt-med-tiden>